

EVERGETHOSUL

**II Volumul**

în limba română

în limba greacă

în limba latină

în limba slavă

în limba turcă

în limba armeană

în limba grecă

în limba bulgară

în limba moldovenească

în limba ucraineană

în limba poloneză

în limba maghiară

în limba românească

în limba bulgărească

în limba ucraineană

în limba poloneză

în limba maghiară

în limba românească

în limba bulgărească

în limba ucraineană

în limba poloneză

în limba maghiară

# EVERGETHOSUL

Evergethosul a apărut cu osteneala Sfântului Nicodim Arhiepiscopul Ierusalimului la Venetia în 1785, după moarte a lui Sfântul menescru și de-a lungul secolelor a rămas cel care l-a scris și prefața Despre viața și moartea lui Ieromonahul Voronca, în trei volume. Deși prima ediție nu a avut un volum, edițiile ulterioare au avut un volum.

Transliterare, diortosire, revizuire după ediția grecească și note:

ȘTEFAN VORONCA urmărită care a circulat printre creștini ortodocși. Tipărit atât în textul volumului I, urmând apoi, cu ajutorul lui Dumnezeu, să dăm tiparul și celelalte volume. Pentru a diortosi mai cu de amânatul și textului a Carte tipărită cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte GALACTION

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGUMENIȚĂ

66-000-000-000

Respect pentru oameni și cărti, râs pe dânsul; și să nu-i faci meșterie  
pentru că dăi prepus [stuprator] cu în caci cu adevarat nă  
greșit, așa grăindu-i lui, și mai mult se va lupta cu tine.

Iar la ceilalți frați, adică cei ce nu sunt sub fine lucru  
aceeași slujboă, după greșeala care vezi, fă cu sărgință,  
dacă este mare croșada pe care ai greșit, fă fratelui queri-  
zier, iar dacă este mică, zi către domnul cu gura și cu mătenia  
[poartă] - u mă - lărtă-mă, frate, și foarte păzeștește de  
mândrie și de moșcătăre, de vremie ce nu lăsa pe om să  
sporească. Dar se poate și din slava de jartă să faci meșterie;  
deci, dăfără îndad același lucru, să unde trebuie, cu smerenie și  
cu frica lui Dumnezeu să te descurci și să te salvezi, intru și estea  
în puterea ta, și Dumnezeu să te salveze, cu rugăciorile  
Sântilor Părinți, Cuviose și învățători săi, cinstea și în-  
chinăchinea acuzațiilor și greșivelor Amin.

„Să se urmeze în mod  
normal”

## CUPRINS

Pricina a cincișimtuă	88	Că nu se cuvine ca cineva să fie fără lucru, ci și trupește să lucreze, și cum că deșertăciunea este pricina a multor răutăți .... 61	
Pricina a șaisprezecea	9	Că cei ce se smeresc pe sineși, cinstiți sunt la Dumnezeu ..... 9	
<b>Pricina întâi</b>	147	<b>Pricina a doua</b>	155
Că cei ce se smeresc pe sineși, cinstiți sunt la Dumnezeu ..... 9	34	<b>Pricina a treia</b>	163
Că defăimarea pe smerenie, iar cinstea pe mândrie le pricinuiește, pentru aceea și cei smerit-cugetători, defăimați fiind, se bucură, iar cinstiți fiind, se măhnesc ..... 34	61	<b>Pricina a patra</b>	171
Că nu se cuvine ca cineva să fie fără lucru, ci și trupește să lucreze, și cum că deșertăciunea este pricina a multor răutăți .... 61	73	<b>Pricina a cincea</b>	179
Cu care scop se cuvine a lucra călugărul, și spre câte și de care lucruri să se îngrijească ..... 73	78	<b>Pricina a șasea</b>	187
Care lucruri se cuvin a păzi frații, lucrând unii cu alții ..... 78	80	<b>Pricina a șaptea</b>	195
Că în obște nu se cuvine ca cineva să aibă ceva al său, iar celui ce are, prea grea muncă asupră-i se atârnă ..... 80	190	Că cel ce dă sau vinde ceva din lucrurile folositoare mănăstirii sau ia pe ascuns mult greșește la Dumnezeu, și mai mult se va munci; pentru aceea se cuvine ca de	

Respectându-se, ca de cele ce sunt afierosite lui Dumnezeu,  
foarte a purta de grija, și despre cei ce disprețuiesc cele  
prea mici, și cum că lenevirea întru toate e vătămătoare ..... 88

### Pricina a opta

Cu ce fel de ușezare se cade a sluji sau  
a se sluji, și ce dobândă este din slujire ..... 96

### Pricina a noua

Când și în care lucruri se cuvine a  
se cinsti slujba mai întâi decât rugă ..... 104

### Pricina a zecea

Că trebuie cu osârdie a ne scula la rugăciune și  
cu răbdare a stârui în dânsa; și pentru ce și de  
unde s-au rânduit rugăciunile cele de la hotărâtele  
ceasuri; și cum că nu se cuvine de acestea a ne lenevi ..... 107

### Pricina a unsprezecea

Pentru cântare și rugăciune,  
și buna rânduială întru dânsle ..... 117

### Pricina a douăsprezecea

Că se cuvine a-i canonisi pe cei ce grăiesc în  
desert la Dumnezeiasca slujbă, iar de nu se vor  
îndrepta, să-i izgonim cu asprime din Biserică ..... 128

### Pricina a treisprezecea

Că se cuvine a priveghea în toată vremea și a dormi  
atâta cât să se țină trupul; și că cei începători la nevoie  
trebuie și prin izvodiri [cugetări] a deprinde privegherea ..... 134

### Pricina a paisprezecea

Despre iubirea de sine ..... 145

### Pricina a cincisprezecea

Ce folos este din înfrânare, și ce vătămare din  
neînfrânare, și ce pierdere este din nemăsurarea vinului ..... 147

### Pricina a șaisprezecea

Cum au iubit Părinții postul și l-au săvârșit,  
și până unde se nevoiau întru acesta cu acrivie ..... 155

### Pricina a șaptesprezecea

Felurite fapte de la Părinți Sfinți, deșteptând  
neputința noastră spre răbdare, și cu  
covârșire învățându-ne pe noi smerenia ..... 160

### Pricina a optsprezecea

Cum se cuvine a purta grija de trup și ce  
sunt nevoie cea cu socoteală și înfrânarea ..... 168

### Pricina a nouăsprezecea

Cum se cuvine a prăznui iubitorul de Dumnezeu,  
și care este și în praznice hrana Părintilor ..... 181

### Pricina a douăzecea

Că mare rău este mâncarea într-ascuns, pentru că  
aceasta poate chiar și numai singură să piardă pe monah ..... 184

### Pricina a douăzeci și una

Că se cuvine călugărului a mâncă o dată în zi, și aceasta  
către al nouălea ceas, către seară, de poartă grija cu  
de-amănuntul, pe care rânduială toți Părinții o au  
păzit, și nu numai în isihie, ci și în viețuire de obște ..... 186

### Pricina a douăzeci și două

Că nu se cuvine după îndulcire, ci după trebuință  
a mâncă, și cum că cel ce nu după îndulcire mănâncă,  
măcar dulci de vor fi bucatele, nici nu se păgubește ..... 190

**Pricina a douăzeci și treia**

*Cum se cade și cu ce scop să șadă monahul la masă și de cele puse înainte să se atingă, și ce se cuvine a păzi după masă .....* 197

**Pricina a douăzeci și patra**

*Despre mâncare și băutură, și când, și cum, și de care se cade a ne împărtăși sau depărta .....* 204

**Pricina a douăzeci și cincea**

*Care este deosebirea războiului curviei și cum se cade a ne nevoi împotriva lui .....* 209

**Pricina a douăzeci și șasea**

*Că nu este cu puțință a se izbăvi cineva desăvârșit de războiul curviei fără decât numai prin ajutorul lui Dumnezeu, ajutor care urmează neîndoios nevoitorilor, și care este desăvârșita curătie .....* 222

**Pricina a douăzeci și șaptea**

*Care este cinstea curătiei, și care este necinstea curviei, și sfârșiturile fiecareia și răsplătirile, fie în veacul de acum, fie în cel viitor .....* 232

**Pricina a douăzeci și opta**

*Că vrednic de pedeapsă este a primi gânduri urâte și a nu le alunga de îndată, aşijderea și privirea cu iscodire și grăirea și auzirea de gânduri urâte, tot așa, iarăși, învoiearea împreună cu fapta, și că prin multe și felurile meșteșuguri năvălește duhul curviei, pentru aceasta se cuvine de-a pururea a lua aminte .....* 235

**Pricina a douăzeci și noua**

*Că trebuie a ne abate de la vorbirile femeilor, și de la celelalte ce zădărăsc patimile .....* 259

**Pricina a treizecea**

*Că nicidcum nu se cuvine să audă credinciosul fluierul sau alăuta sau alte oarecare viersuri fățarnice, ci să fugă de acestea ca de niște lucruri pierzătoare .....* 281

**Pricina a treizeci și una**

*Că visarea se face din felurile pricini .....* 283

**Pricina a treizeci și doua**

*Că prea mare este lucrarea plânsului, și de câte feluri este plânsul, și că mare este deosebirea lacrimilor .....* 286

**Pricina a treizeci și treia**

*Că, la sfârșitul vieții, mai cumplit se pun dracii asupra omului, pentru aceea foarte se cuvine să luăm aminte .....* 311

**Pricina a treizeci și patra**

*Că nimic nu e cu o așa de mare nepotrivire credinciosului, ca îndrăzneala și râsul; întru care pricina se mai zice și despre evlavie și deosebirile acesteia .....* 316

**Pricina a treizeci și cincea**

*Că nu se cuvine ca nimeni să nu se mânie pe vreun om sau să strige la el, și care este nașterea mâniei, și cum se tămaďuiește .....* 320

**Pricina a treizeci și șasea**

*Că cel ce dorește desăvârsire, și cât de puțin de s-ar tulbura cu inima către cel ce-l nedreptășește sau îl ocărăște, nu se arată nevinovat .....* 333

**Pricina a treizeci și șaptea**

*Că se cuvine ca fratele să fie îndelung-răbdător către cei ce greșesc lui și pe cei ce-l nedreptășesc să nu-i dosădească .....* 336

**Pricina a treizeci și opta**

*Se cuvine ca creștinul să nu-și facă izbândire numai cu cei necredincioși, ci și cu îndelungă-răbdare să suferă nedreptățirea, și cu nerăutate să-i rușineze .....* 353

**Pricina a treizeci și noua**

*Că celor ce rabdă strâmbătate cu mulțumită, și nu-și izbândesc lorusi, Dumnezeu Se face izbânditor, și de multe ori cu mai mari le răsplătește decât cele prin care s-au nedreptățit ....* 366

**Pricina a patruzecea**

*Că se cade să-i iubim și pe vrăjmași, ca pe cei ce mult ne folosesc, și să le facem bine, și să ne rugăm pentru mântuirea lor .....* 371

**Pricina a patruzeci și una**

*Că nu se cuvine a urî pe vreun om .....* 386

**Pricina a patruzeci și doua**

*Că pomenirea de rău este pierzătoare; și nu numai că netrebnicește toată lucrarea duhovnicească, ci și întoarce înapoi milostivirea lui Dumnezeu, și cum trebuie să stăm împotriva ei .....* 389

**Pricina a patruzeci și treia**

*Că nu se cuvine a blestema pe cineva .....* 397

**Pricina a patruzeci și patra**

*Că se cade ca nu numai să nu ocărâm pe cineva, ci și a-i binecuvânta pe cei ce ne ocărăsc, și aşa vom potoli mânia lor ....* 400

**Pricina a patruzeci și cincea**

*Că nu se cade a minti, ci a grăi adevărul .....* 402

**Pricina a patruzeci și șasea**

*Că mare este păcatul năpăstuirii, și, spre slava celor năpăstuiți, de vor răbdă cu mulțumită de multe ori, și în această viață vine pedeapsă de la Dumnezeu asupra năpăstuitelor .....* 406

**Pricina a patruzeci și șaptea**

*Despre cuvânt și tăcere, și cum se cuvine să ne folosim de acestea, și că a cuvânta nu este fără de vină .....* 417

**Pricina a patruzeci și opta**

*Că și simplu a se fura este păcat, iar jurământul strâmb are pedeapsă nemilostivă, și cum că jurământul cel ce se face din obrăznicie spre lepădarea poruncii lui Dumnezeu trebuie să fie dezlegat, iar pentru dânsul trebuie să se facă pocăință ....* 426

**Pricina a patruzeci și noua**

*Că se cade nu numai să nu clevetim, ci nici celui ce clevește să nu-i îngăduim să șoptească sau să cârtească .....* 430

**Pricina a cincizecea**

*Cum trebuie să locuiască frații și împreună să se îndrepte, greșind ei întru ceva, și când și în ce greșeale se cuvine a se păstra tăcerea, și când și în ce [împrejurări] se cuvine să grăiască și să nu ascundă .....* 439



Frontispiciul primei ediții a Everghetinului, Veneția 1783.

## PRICINĂ ÎNTRĂI

*Că cei ce se smeresc pe sineși, cinstiți sunt la Dumnezeu.*

### I.

### A lui Palladie

În Tavenia<sup>1</sup> este o mănăstire de femei ca de patru sute, de cealaltă parte a râului fiind cea a bărbaților. Aici era o fecioară care fățarea nebunia pentru Hristos, cu numele Isidora, defăimându-se pe sine și smerindu-se. Atât de mult se îngrețoșau surorile de aceasta, încât nici nu voiau să mănânce împreună cu dânsa. Iar ea cu bucurie primea aceasta. Iar în mănăstire fapta ei bună era foarte de folos, ca o roabă ascultând de toti la toată trebuința lor. Și cu toată blândețea slujind lor, era ca o cârpă a surorilor, precum a zis Domnul că *cel ce voiește să fie mare să fie tuturor slugă* (Matei 20: 27) și, *de i se pare cuiva a fi înțelept, nebun să se facă* (I Cor. 3: 18).

Portul tuturor celorlalte era tunderea, căci aveau culion pe cap, iar ea, cu o cârpă legându-și capul, aşa facea toată slujba. Și nici una din cele patru sute nu a văzut-o vreodată mâncând, nici bucată de pâine luând, ci fărâmiturile meseelor ștergându-le și oalele curățindu-le, cu acelea se îndestula; niciodată încălțându-se, nici nu a ocărât vreodată pe cineva. Nici n-a cărtit vreodată, nici n-a grăit mic sau mare

<sup>1</sup> Tavenia este o insulă pe fluviul Nil, în Egiptul de sus, aproape de Desna.

grai, măcar că era ocărâtă și pălmuită, și blesteme primea și de multe era nesuferită.

Pentru această preacuvioasă, Sfântului Pitirun, bătrân prea îscusit și îmbunătățit sihastru, i-a stătut înainte un înger și i-a zis lui: „Pentru ce cugeti înalt pentru îndreptările tale ca un cucernic, șezând ntr-un astfel de loc? Voiești să vezi femeie mai cucernică decât tine? Du-te în mănăstirea de femei a Taveniosiilor, și vei afla acolo una, având cunună pe cap; aceea este mai bună decât tine. Pentru că, cu atâtă norod bătând război și în multe feluri slujind tuturor, nici odată nu și-a lăsat mintea să se depărteze de la Dumnezeu, măcar că era nesuferită de toate. Iar tu, șezând aici, cetățile în cuget le nălucești, cel ce niciodată n-ai văzut lumea.”

Și sculându-se Marele Pitirun, a venit în Tavenia și-i ruga pe dascăli să-l lase să treacă la mănăstirea de femei. Și, ca unul ce era cinstit între Părinți și îmbătrânit întru nevoie, după ce au trecut râul, l-au băgat înăuntru cu îndrăzneală; și, după ce s-au rugat, Marele a căutat să vadă la față toate fecioarele. Și venind toate în mijloc, aceea nu se arăta. Zis-a lor Marele: „Aduceți-le pe toate!”. Iar ele zicând că de față sunt toate, le-a zis lor: „Lipsește una, cea pe care mi-a arătat-o îngerul”. Zis-au lui: „Avem pe una proastă în bucătărie”. Zis-a Marele: „Aduceți-o și pe aceea, ca să o văd pe dânsa”. Iar ea n-a ascultat, simțind pricina, că i se descoperise ei. Și o târau cu de-a sila, zicându-i ei: „Sfântul Pitirun voiește să te vadă” (căci el era cunoscut).

Și adusă fiind, a văzut Marele fața ei și cârpa care era pe cap și pe frunte. Și căzând la picioarele ei, i-a zis: „Blagoslovește-mă, maică!”. Și căzând și ea la picioarele lui, zicea: „Tu mă blagoslovește, domnul meu, părinte”. Și văzând aceasta toate, s-au uimit și i-au zis lui: „Avva, nu-ți face ocară, că nebună este”. Zis-a Sfântul tuturor: „Voi sunteți

nebune, iar aceasta, și decât voi, și decât mine mai bună fiind, Ammă este, adică maică duhovnicească; și mă rog ca vrednic împreună cu dânsa să mă aflu în Ziua Judecății. Acestea auzind ele, au căzut la dânsul toate plângând și mărturisind cum, în fel și fel de chipuri, o necăjeau. Și una zicea: „Eu pe dânsa pururea o luam în batjocură”. Iar alta: „Eu de portul ei cel smerit râdeam”. Și alta: „Eu și lăturile strachinei adeseori asupra ei le vărsam”. Alta iarăși: „Eu loviturii i-am dat”. Alta: „Eu pumni i-am dat”. Alta: „Eu nasul ei de multe ori l-am făcut să strănușe”<sup>2</sup>. Și, pe scurt, toate felurile de ocări au vestit că le-au făcut spre dânsa. Deci, primind Sfântul Pitirun mărturisirea lor, și rugându-se pentru dânsele împreună cu ea, și mult rugând pe cinstita lui Hristos roabă să se roage pentru dânsul, aşa a ieșit.

Iar după puține zile, acea cinstită a lui Dumnezeu și cuvioasă, de toate mult cinstindu-se și mânăindu-se, și nesuferind slava și cinstea de la toată frățimea, și răspunsurile [laudele] fiecareia, a ieșit din mănăstire. Și unde s-a dus, sau unde s-a ascuns, sau unde s-a sfârșit, nimeni n-a cunoscut.

## II.

### A lui Grigorie Dialogul<sup>3</sup>

Sfântul Acutie, cel ce de mari daruri de la Dumnezeu s-a învrednicit, și multe suflete la Domnul a adus prin învă-

<sup>2</sup> În Pateric, de unde e luată această istorisire, la acest pasaj, traducerea românească redă așa: „Eu muștar de multe ori în nas i-am pus”.

<sup>3</sup> Grigorie cel Mare (540-604), numit și „Dialogul”, episcop al Romei. În Everghetinos sunt adunate multe fragmente din scrierea lui *Dialogorum libri IV, De vita miraculis Patrum italicorum (Dialoguri despre*

țin pe Iulian, iar pentru osteneală, oarecare plată dându-i lui, măcar că nu voia, l-a trimis cu pace.

Cunoaște dar, Petre, în ce fel de slavă se află cei ce își aleg să fie mărșavi în viața aceasta; căci aceștia nu se numără împreună locuitori ai patriei cerești. Iar câți prin înalta cugetare se îndreptățesc pe eiși înaintea oamenilor și prin slava deșartă se îngâmfă, înaintea ochilor lui Dumnezeu aceștia zac jos. Pentru aceea, și mustrându-i pe ei Hristos, zice: *Voi sunteți cei ce vă îndreptați pe voi însivă, și celelalte* (Matei 23: 28).

### III.

## Din viața Sfântului Grigorie, Făcătorul de minuni<sup>6</sup>

Odinioară, cei din cetatea care se învecinează cu Comana<sup>7</sup>, venind cu toții la minunatul Grigorie, l-au rugat să vină la dânsii, și biserică dânsilor prin preoție să o întemeieze, și auzind Marele, a mers la dânsii. Și socotelile tuturor celor de frunte le cerca, și ale celor ce i se păreau a covârși cu cuvântul și cu neamul, dar și ale celor ce păreau a fi lipsiți de acestea. Dar ei în multe părți se risipeau cu hotărările, unii voind pe unul, alții pe altul.

Iar Marele aștepta ca numai de la Dumnezeu să-i vină sfătuire pentru lucrul ce-i stătea înainte; și precum despre Samuil se pomenește că nu se minuna de frumusețea și de mărimea trupurilor pentru ungerea întru împărătie, ci suflet

împărătesc se sărguia să afle – măcar în trup defăimat de s-ar întâmpla în acest chip să fie acela –, aşa sărguințele fiecăruia dintre cei ce hotărău trecându-le cu vederea, către una numai privea: de poartă cineva sfințirea în nărvă<sup>8</sup> prin sărguința vieții și de este vestit pentru faptele sale bune și minunate.

În vreme ce aceia hotărău și aduceau în mijloc prin lăude pe cei hotărâți, el îi îndemna să privească și către cei mai simpli la viață; zicând: „Este cu puțință ca și între unii că aceștia să se afle cineva cu suflet mai înalt decât aceia văzuți numai pentru bogăție”.. Iar oarecine dintre cei ce stăteau de față, această judecată a Marelui o a socotit ocară adusă hotărârii sfatului lor și batjocură, adică să nu primească spre sfințire pe nici unul din cei mai aleși și cu cuvântul și cu dregătoria, și cu mărturia cea arătată a vieții, îndrepătându-și privirea către unii din cei ce se hrănesc din lucru măinilor, și pe unii că aceștia să-i socotească mai vrednici către un dar ca acesta. Și îndată glumind acesta către dânsul, a zis: „Dacă aceasta poruncești, să-i trecem cu vederea pe cei numiți de cetate și să aducem spre starea înainte a preoției pe cineva din cei de rând. Haide dar să chemăm pe Alexandru cărbunarul la preoție, și, dacă socotești de cuvință, să-l alegem pe el, ca astfel toată cetatea să fie în unire cu noi”. Acestea dar le zicea, prin această luătoare în râs hotărâre, socoteala lui prihănind-o și judecarea lui pentru cele de mai-nainte defăimând-o. Iar prin cele zise se face pomenire nu numai de Marele, ci și de Alexandru, fără a-l lăsa nevăzut întru pomenire celor hotărâți a fi aleși. Și zicea: „Cine este acest Alexandru de care făcurăți pomenire?”

Iar oarecine din cei ce stăteau de față, în râs aducându-l în mijloc pe cel pomenit, cu cărpituri săracăcioase îmbrăcat,

<sup>6</sup> Episcop al Neocezareei Pontului (c. 213 – c. 275).

<sup>7</sup> Veche cetate din Asia Mică.

<sup>8</sup> De este cineva vrednic a fi sfințit preot.

și nici măcar pe tot trupul, și împreună arătând prin acea priveliște lucrarea sa: mânjit de cărbuni la mâini și la față și de cealaltă parte a trupului, celorlalți adică, pricina de râs le era Alexandru, stând el în acest fel în mijloc. Iar ochiului aceluia văzător multă uimire îi dădu a vedea acea priveliște: bărbat întru sărăcie și negrijit la trup, către sine uitându-se, de ca și cum întru acestea și-ar fi găsit bucuria, care lucru celor nepedepsiți [neștiutori] le era prea de râs. Dar el nu de nevoie sărăciei venise spre o viață ca aceea, căci bărbatul era filosof<sup>9</sup>, precum după aceasta l-a făcut cunoscut viața, căci a ajuns chiar până la mucenicie, sfârșindu-și drumul prin foc; iar aceea o meșteșugea pentru a se ascunde, el mai presus fiind decât toată buna-sporire cea sărguită de aceia, și nimic socotind viața, și de mai înalta și adevărata viață având dorire, mai vîrtos către fapta bună își îndrepta scopul, și a se ascunde se măiestrea.

Fiind unul ca acesta sub cel mai necinstit dintre meșteșuguri, sub un obraz urât se ascundea; și încă într-alt fel: că înflorind cu tinerețile, smintea lă socotea scopului păstrarea curăteniei, căci făcea arătată frumusețea trupului; căci știa că un lucru ca acesta s-a făcut multora pricinaire de cumplite căderi. Deci, ca să nu pătimească ceva din cele fără de voie, nici să se alcătuiască pricina de patimă ochilor celor străini, facerea de cărbuni și-a arătat-o lui și împrejur pe un obraz urât, prin care și trupul prin ostenelile către fapta bună îl iscusea, iar frumusețea cu mânjirea cărbunelui o acoperea; încă și câștigul ce i se făcea lui din osteneli, spre slujirea poruncilor îl iconomisea.

Deci mutându-l Sfântul pe dânsul din sobor, toate cele despre dânsul cu de-amănuntul a întrebat, pe care l-a și lă-

<sup>9</sup> Aici: cugetător la viața cea adevărată.

udat celor dimprejurul lui, poruncind cele ce trebuia să se facă, după care iarăși s-a întors în sobor, și din cele de față pe cei adunați ii pedepsea (învăța), punându-le înainte cuvintele cele despre preoție. Iar prin acestea, zugrăvind viața cea după fapta bună, au petrecut întru cuvinte ca acestea, ținând astfel lângă sine adunarea. Iar ei au stătut de față până când slujitorii au terminat de împlinit ceea ce s-a poruncit; lângă ei a stat apoi Alexandru, spălat cu baie de urâciunea funginginii și îmbrăcat cu hainele Marelui, căci cu acestea le era lor poruncit a face sfintirea.

Apoi toți către Alexandru întorcându-se, și cu minune către cea priveliște aflându-se, a zis către dânsii sfântul dacă: „N-ați pătimit nimic nou, căci, cu ochii amăgindu-vă, judecata binelui ați slobozit-o numai prin simțire, căci, despre adevărul celor ce sunt, simțirea aduce judecată cu greșală: intrarea către adâncul adevărului prin voi însivă încuind-o afară, dar încă și demonului, vrăjmașul adevărului, aceasta negreșit îi era dragă, că a acoperit vasul alegerii cu necunoștință, ca pe acest bărbat să nu-l treacă în mijloc, ca pe unul ce urma să fie surpător al aceluia.

Acestea zicând, prin sfintire a adus pe bărbat lui Dumnezeu, săvârșindu-l cu darul după rânduiala cea legiuitoră. Iar toți priveau către Tânărul preot, care, fiind îndemnat a face un oarecare cuvânt către adunare, încă dintru început a arătat nemincinoasă judecata lui Grigorie cea spre dânsul, anume că cuvântul lui era plin de înțelegere, deși mai puțin împodobit cu floarea retoriei.

Drept aceea, un oarecare fulul dintre cei tineri, fiind venit la dânsii de la Atena, a râs de neîmpodobirea vorbirilor sale, zicând că nu era împodobit cu iscodirea cea aticească; dar acest bărbat, care din Dumnezeiască vedenie era înțeleptit, văzând un stol de porumbei strălucind

cu nepovestită frumusețe, auzi pe oarecine, zicând: „Ai lui Alexandru sunt acești porumbei, pe care tu i-a luat în râs”.

#### IV.

### Din viața Cuviosului Marcel<sup>10</sup>

Dumnezeiescul Marcel, din Apamia<sup>11</sup> trăgându-și neamul, a venit în Mănăstirea ce se zice a Neadormiților<sup>12</sup>, pentru primenirea neîncetată și slavosloviile cele către Dumnezeu ce se fac întru dânsa; și fiind primit înăuntru, după o vreme oarecare, se îmbracă în hainele monahicești de Alexandru, egumenul mănăstirii. Și era acolo de mai-nainte și unul Iakov, tot de dânsul călugărit, care mai-nainte de călugărie fusese prieten al lui Marcel; și făcându-se ucenic al lui Alexandru, era întâiul între ucenici. Dar netrecând multă vreme, Marcel, nu numai pe ceilalți, ci și pe Iakov cu nevoie și cu bunătățile îi întrecea; pentru aceasta, foarte plăcut era el lui Alexandru.

Apoi, mai-nainte cunoscând prin curăția minții sfârșitul povățitorului, aşijderea încă și hotărârea ce era să cadă spre dânsul pentru începătorie<sup>13</sup> mai-nainte cunoscând-o, și temându-se ca nu cumva, Tânăr cum era, să fie începător înaintea bătrânilor și iubita supunere să o lepede (o piardă), cu

<sup>10</sup> Cuviosul Marcel († 484) a fost egumen al Mănăstirii Neadormiților din Siria. Biserică îl prăznuiește pe 29 decembrie.

<sup>11</sup> Apamia, veche cetate a Siriei, așezată la sud de Antiohia, pe râul Oronti.

<sup>12</sup> Veche mănăstire din Bitinia, așezată lângă strâmtoarea Bosfor, la gurile Mării Negre, datând din secolul IV.

<sup>13</sup> Egumenie, conducere.

care el foarte se bucura pentru covârșirea smeritei cugetări, s-a depărtat pe ascuns din mănăstire, nimeni știindu-l pe dânsul. Apoi, după puțină vreme mutându-se Sfântul Alexandru, Marcel s-a aflat de îndată în gurile tuturor, și, pentru că nu era de față, foarte rău le părea. Deci, dacă hotărât fiind pentru egumenie, n-a fost aflat, s-a judecat ca cel ce va începători să fie Ioan, bărbat cărunt și la păr și la pricepere. Iar Marcel, sporind mai departe în bunătățile lui, înștiințându-se de acestea, s-a întors înapoi în mănăstire, și cu Ioan se amesteca, făcându-se mâna lui cea dreaptă și prea bine ajutându-l la începătorie.

Odată, Marcel fiind dus, s-au făcut din pricina dânsului cuvinte oarecare către Ioan. Iar cei mai sărguitori dintre monahi erau minunându-se și de alte [lucruri] ale bărbatului, anume cum s-a depărtat el de începătorie lipsindu-se de scaun cu atâta lesnire. Iar cei mai leneși, necunoscând mărimea sufletului lui Marcel, ziceau că însăși aceasta, adică a fugi de iubirea de mare, s-a făcut deoarece, știind că Ioan va fi cinstit mai întâi decât dânsul, și nevrând ca să se arate al doilea față de acela, pentru aceasta s-a dus din mănăstire. Aceasta auzind Ioan, și vrând să-i plece pe călugări, ca nu cu lesnire să osândească, le arătă încă o dată în ce înălțime a smeritei cugetări a ajuns Marcel, zicându-le: „O, fiilor, judecata să o lăsăm pe seama lucrurilor”. Și nimic mai mult grăind, socotea cu mintea că, întorcându-se Marcel, o să-i dea în mâna cea mai necinstită rânduială a slujirii, adică purtarea de grijă a măgarului.

Deci după ce s-a întors acela, iar povățitorul poruncea înaintea tuturor acea hotărâre de ocară, Marcel a arătat aici luminat covârșirea smeritei cugetări: că nu numai bucurându-se a primit cea poruncită, ci și mai mare și mai minunat s-a arătat. Spun că cu aşa de mare bucurie sub slujbă s-a

supus, încât a socotit-o pe dânsa chiar ca o facere de bine, și negreșit cu scrisoare cerea o a lua<sup>14</sup>, ca niciodată să nu-l depărteze pe el de aceasta. Si nu a zis numai adică aşa, și nu a făcut, nici a făcut adică dar în puțină vreme, ci mult mai fierbinte se vedea sărguindu-se spre lucruri. Si într-atât de mult a întins slujba sa, încât aceștia, de toate rușinându-se, mult rugându-se ei, rugători toți i se făcură, ca pe dânsii adică să-i ierte, și de la o robie ca aceasta cerându-i să se depărteze: că lucru fără de cale este ca un bărbat ca acesta – care este vrednic a păstorii și turmă cuvântătoare, și mult a-i folosi pe dânsii – să se îndeletnicească întru acea proastă slujire, pe care ar fi putut-o săvârși oricine s-ar fi întâmplat să treacă pe acolo.

## V.

### Din Pateric

1. Se povestește despre Avva Pamvo că trei ani a petrecut cerând de la Dumnezeu și zicând: „Nu mă slăvi pe pământ!”. Si aşa de mult l-a slăvit Dumnezeu, încât, pentru slava pe care o avea, nimeni nu putea să caute spre fața lui, aşa era de strălucit; iar acest dar îl avea și Avva Sisoe și Avva Siluan.

2. Zis-a Avva Ioan Colovul: „Un bătrân duhovnicesc s-a zăvorât pe sineși, și era vestit în cetate, având multă slavă. Si i s-a spus lui că oarecine dintre sfinti va să se săvârșească: «Deci vino de-l sărută pe el, mai-nainte de a adormi», i se zicea lui. Si zicea întru sine: «De voi ieși ziua, vor alerga oamenii și multă slavă mi se va face mie, și nu mă voi

<sup>14</sup> Cu acte în regulă, am zice noi.

odihni întru acestea; voi merge dar de cu seară, pe întuneric, și mă voi ascunde de toți». Si ieșind seara din chilie, și voind să se ascundă, iată, s-au trimis de la Dumnezeu doi îngeri cu făclii, luminându-i pe cale; și văzând toată cetatea slava, au alergat înaintea lui, și pe cât de mult a voit a fugi de slavă, pe atât de mult s-a slăvit, după cea scrisă: *Tot acela ce se înalță pe sine se va smeri* (Matei 23: 12)”.

3. Zis-a Avva Isaac: „Când eram mai Tânăr, sedeam cu Avva Cronie și niciodată nu mi-a zis să fac vreun lucru, măcar că, bătrân fiind și tremurând, însuși se scula îndată și-mi dădea vasul, și tuturor asemenea făcea. Si cu Avva Teodor al Fermei am șezut, și nici el nu-mi zicea să fac ceva, ci și masa singur o punea, și zicea: «Frate, devoiești, vino de mănâncă». Iar eu către dânsul ziceam: «Am venit la tine ca să mă folosesc, și cum de nu-mi zici mie să fac ceva?». Iar bătrânlul totdeauna tăcea. Si m-am dus și am vestit bătrânilor, și venind aceia către dânsul, au zis: «Avva, a venit fratele la sfinția ta ca să se folosească, de ce dar nu-i zici lui să facă ceva?». Si a răspuns lor bătrânlul: «Au doară începător de obște (egumen) sunt eu, ca să poruncesc lui? Eu cu adevărat nimic nu-i zic lui, iar devoiești, ceea ce mă vede pe mine făcând, să facă și el». Deci de atunci, apucam mai-nainte și făceam orice voia bătrânlul să facă. Iar el, orice făcea, tăcând făcea. Si aceasta m-a învățat pe mine: să fac toată treaba tăcând”.

4. Povestea Avva Petru că întru atâta nerăutate trecea Avva Macarie către toți frații, încât îi ziceau lui unii: „Pentru ce te faci pe sineți aşa?”. Iar el răspundeau: „Doisprezece ani am slujit Hristosului meu ca să-mi dăruiască darul acesta, iar acum, voi mă sfătuuiți a-l lepăda pe dânsul?”.

5. Zis-a Avva Pimen: „Dacă pe tine te vei prosti [defăimă], vei avea odihnă în orice loc vei sedea”.